

Erik Ansvang

ÆGGGETS SYMBOLIK

VisdomsNettet
www.visdomsnettet.dk

ÆGGETS SYMBOLIK

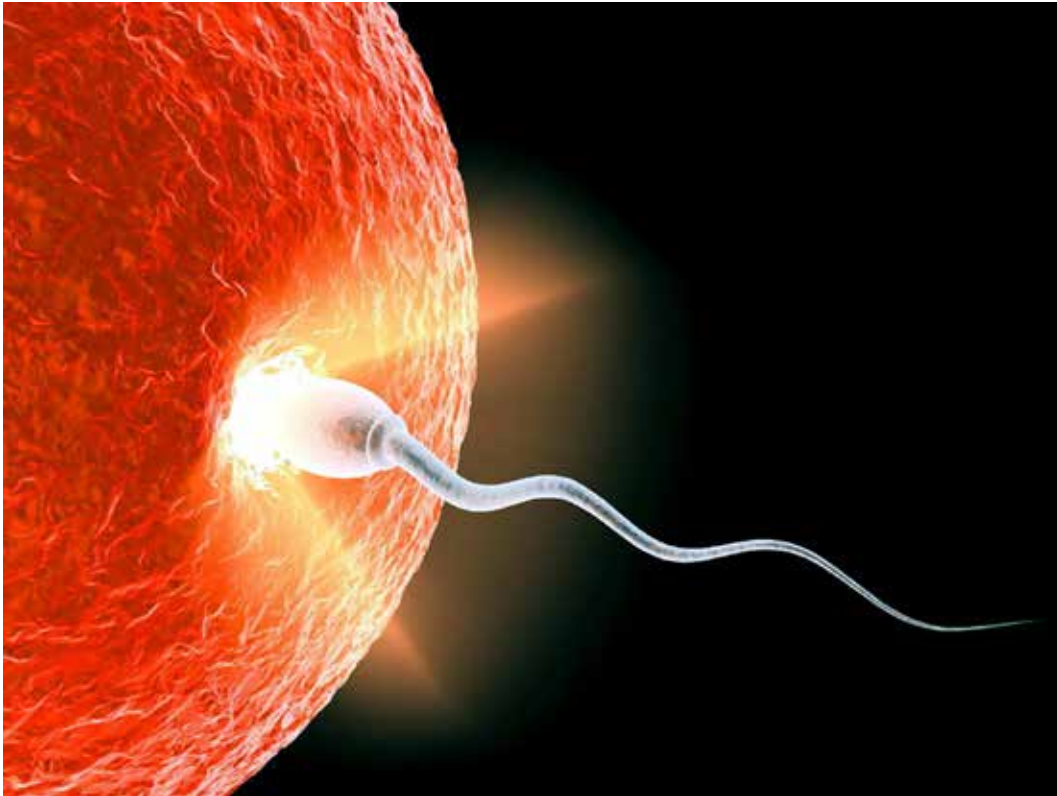
Erik Ansvang

VisdomsNettet
www.visdomsnettet.dk

ÆGGETS SYMBOLIK

Af Erik Ansvang

Verdensægget

Insekter, padder, fugle, dyr og mennesker har alle indledt det fysiske liv i et æg. Hvis man kombinerer dette faktum med informationen i det hermetiske aksiom, der stammer fra *Corpus Hermeticum* – de egyptiske visdomsskrifter – som oplyser: "*Som foroven således også forneden. Som i det store således også i det små ...*", får man reelt at vide, at nøjagtig det samme princip eksisterer på skabelsens højere niveauer – i hvert fald principielt og symbolsk. Hvis man studerer de gamle kulturer, vil man opdage, at ægget har en særdeles central position, netop fordi det kosmiske liv i de allegoriske fortællinger er opstået af et æg – *verdensægget*.

Intet bliver til noget

Ægget var derfor oprindeligt et helligt symbol, som man møder i kosmologier overalt i historien. Lige siden mennesket begyndte at danne sig mentale forestillinger, har ægformen været kendt som den, der bedst symboliserede livets oprindelse og mysterium. Ægget rummer den indre, skjulte proces, den gradvise udvikling af den usynlige kim inde bag den lukkede skal – som øjensynligt uden påvirkning fra nogen kraft udefra og uden at kræve andet end varme – af *latent intet* skaber *noget aktivt*. Efter langsomt at have udviklet sig til en konkret, levende skabning bryder det indre liv ud af sin skal og kan iagttages af alles fysiske sanser som et selvskabt væsen. Hele denne proces repræsenterer *livets store under*.

En anden grund til at man valgte ægget som symbol på Universet og Jorden, var æggets *form*. Ægget er en cirkel og en kugleform, og når dette symbol blev benyttet overalt, må man fra symbolikkens begyndelse have vidst, at planeten Jorden var svagt ægformet og ikke flad – en misforståelse, der opstod senere. Verdensaltets første manifestation i form af et æg var den mest udbredte tro i oldtiden.

Den hellige ibis

Det er som regel vanskeligt at forstå betydningen af det gamle Egyptens symboler. Eksempelvis er måne- og solgudernes symbolik sammenblandet i en sådan grad, at det næsten er umuligt at skille symboler som ægget, lotusen og de "hellige" dyr ud fra hinanden. I det gamle Egypten betragtede man eksempelvis ibisen med den største hengivenhed. Ibsen var dedikeret til Isis, der nogle gange blev afbildet med Ibis-hoved, og det samme gælder visdommens gud Tehuti (som grækerne kaldte Thoth).

I legenderne oplyser de gamle egyptere, at visdomsguden tog fuglens skikkelse, dengang han flygtede fra den onde Seth (billedet th.). Tehuti eller visdom og oplysning fører til oplysning og *enhed* med Gud – Seth eller materialisme fører til formørkelse og *adskillelse* fra Gud.

Herodot fortæller, at der var to ibis-arter i det gamle Egypten. Den ene ibis var helt sort, og den anden var sort og hvid. Den

helt sorte ibis gav man æren for at bekæmpe og udrydde de "vingede slanger", som hvert forår kom fra Arabien og hjemsøgte landet. Den sort-hvide ibis var hel- liget Månen, fordi Jordens satellit er hvid og strålende på ydersiden og mørk og sort på bagsiden – den bagside, der altid vender væk fra Jorden. Desuden dræber ibisen slanger, der lever på landjorden, og er årsag til omfattende ødelæggelser af krokodillernes æg, og dermed redder den Egypten fra at få Nilen overfyldt med disse farlige dyr.

Fugle, magi og spådomskunst

De gamle egyptere mente, at Ibisen udførte sit arbejde i måneskin og derfor blev den hjulpet af Isis, for gudindens symbol er Månen. Men den mere korrekte esoteriske sandhed, der ligger til grund for de mere folkelige myter, er, at visdomsguden Tehuti vågede over egypterne i skikkelse af ibisen og lærte dem de esoteriske metoder og videnskaber. Forklaringen var, at *ibis religiosa* (den sort-hvide ibis) angiveligt havde "magiske" egenskaber ligesom mange andre fugle, især albatrossen og den mytiske hvide svane – evighedens eller tidens svane, Kalahansa.¹

Den, der i det gamle Egypten dræbte en ibis eller den gyldne falk, der var symbolet på Solen og Osiris i skikkelse af gudesønnen Horus, risikerede selv at blive dræbt. Nogle nationers hengivenhed til fugle var så stor, at Zoroaster i sine instruktioner forbød drab på fugle og kaldte det en afskyelig forbrydelse.

I nutiden trækker de fleste på smilebåndet, når de hører om spådomskunst, men måske skulle man hellere spørge, hvorfor så mange generationer har troet på spådom i forbindelse med fugle – ja endog på zoomantik,² der blev givet af Orfeus.

1 Kalahansa eller Kalahamsa er "fuglen" eller "svanen" i og uden for tiden. Kalahamsa er derfor evighedens symbol – "det, som hverken fødes eller dør". Kalahamsa er et navn for Parabrahaman, men benyttes også om den, der har taget 3. indvielse, Anagamin'en.

2 Zoomantik er en spådomskunst, hvor man baserer sin spådom på dyrs udseende og adfærd – en metode, der hører til kategorien tegntyding.

Orfeus underviste i, hvordan man under bestemte omstændigheder kan spå ved at læse i æggeblomme og æggehvite. Denne spådomskunst, der for 3.000 år siden krævede den største indsigt og viden baseret på de mest udviklede matematiske beregninger, betragtes nu som naiv – eller den er helt forsvundet.

Dyresymboler i kristendommen

Ikke desto mindre har nutidens kristne kirke den dag i dag hellige fugle – f.eks. duen, der er symbol på Helligånden. Kirken har heller ikke afskaffet de hellige evangeliske dyr – tyren, ørnen, løven og (englen). Englen er i virkeligheden keruben eller serafen – dvs. slangen med "de luende vinger" – der af den kristne kirke i virkeligheden opfattes som lige så "hedensk" som egypternes eller kaldæernes slanger. De fire dyr symboliserer esoterisk set de fire elementer (jord, vand, luft og ild) og de lavere principper i mennesket. Alligevel svarer de fysisk og stofligt til de fire stjernebilleder, som man kan kalde "solgudens følge", og som ved vintersolhverv befinder sig i dyrekredsens fire kardinalpunkter. Man kan se disse fire "dyr" i mange romersk-katolske udgaver af *Det Nye Testamente* sammen med billeder af evangelisterne. Det er dyrene fra Ezekiels Mercabah.³

³ Den såkaldte "Mercabah" (Ezekiels Bog, 1. kap.) henviser til Maharajaerne, der omtales i Ezekiels vision. De fire Maharajaer er åndelige væsener, der tilhører et højtstående hierarki, som sørger for karmisk udligning og afbalancering. Deres plads er symbolsk ved de fire verdenshjørner. I hindulitteraturen kaldes de "Chatur Maharajaerne", og her har de fået navnene Dhritarashtra, Virudhaka, Virupaksha og Vaishravana.

Ezekiels vision

De syv systemer

De gamle vise hierofanter kombinerede deres religionsfilosofiers symboler med så imponerende intelligens, at disse symboler kun kan forklares fuldt ud, hvis man finder alle nøglerne og er i stand til at kombinere dem. Selvom man opdager tre af disse syv systemer – nemlig det antropologiske, det psykiske og det astronomiske – kan de kun tilnærmelsesvis fortolkes. De to vigtigste tydinge – den højeste og den laveste – den åndelige og den fysiologiske – var indhyllet i den største hemmelighedsfuldhed – indtil den sidste faldt i hænderne på uindviede. Før det skete, havde den alene været i de forhistoriske hierofanters varetægt, og hos dem var den en videnskab, der var lige så dybtgående og gådefuld, som biologi og fysiologi er det i nutiden. Denne videnskab var udelukkende hierofanternes eje og repræsenterede udbyttet af deres meditationer, studier og erkendelser.

De ideale og de praktiske mysterier

De to andre omhandlede de skabende guder og det skabende menneske – det vil sige de forbilledlige og de praktiske mysterier. Disse fortolkninger var så elegant tilsløret og kombineret, at det ikke lykkedes mange af dem, der opdagede den ene betydning, at finde frem til den anden. De kunne ganske enkelt ikke løse gåden i et sådant omfang, at de kunne gøre sig skyldige i farlige indiskretioner. De højeste – den første og den fjerde – teogonien⁴ i forhold til antropogonien⁵ – var det næsten umuligt at regne ud. I nutiden finder man beviset i jødernes "hellige skrift".

4 Teogoni stammer fra det græske "theogonia", der er afledt af "theos" – dvs. "gud" og af "gonos", der betyder "afkom". Teogoni handler derfor om gudernes tilblivelse og indbyrdes slægtskab.

5 Antropogoni stammer fra det græske "antropo" + "goni" – dvs. videnskaben om menneskets opståen og afstamning eller menneskets udviklingshistorie.

Slangen og ægget

Slangen blev symbolet på visdommen og et sindbillede på de forskellige guder – "de selv fødte" – fordi slangen lægger æg. I Isis-templet i Philae i Øvre-Egypten fremstillede præsterne kunstige æg af ler blandet med flere slags røgelse. De blev "udruget" ved en særlig proces, og i hvert æg blev der udklækket en cerastes⁶ eller en hornet slange. I det gamle Indien gjorde man det samme i de indiske templer men med kobraslangen. Den skabende gud kom som en vinget slange ud af ægget, der udgik af vædderguden Khnums mund, for slangen er symbol på visdom og alvidenhed.

Undfangelsens mysterium

Hos hebræerne symboliseres den samme guddom med Moses' flyvende eller "luende slanger" i ørkenen. Protestanterne forsøger at bevise, at allegorien om kobberslangen og de "luende slanger" er en direkte hentydning til mysteriet om Kristus og korsfæstelsen. Men i virkeligheden står den i forbindelse med *undfangelsens* mysterium, som er forbundet med ægget og dets livskim – eller cirklen med dens midtpunkt. Protestantiske teologers fortolkning skyldes udelukkende, at kobberslangen var placeret på en stang, men den hentydede snarere til det egyptiske æg, som stod på toppen af tau-korset (T-korset), for ægget og slangen er uadskillelige i det gamle Egyptens symbolforståelse. Og både kobberslangen og de "luende slanger" var serafer – de brændende, "luende" budbringere eller slangeguderne – der er identiske med Indiens *nagaer*.⁷ Uden ægget ville det være et rent fallisk⁸ symbol, men kombineret med ægget, symboliserede det den kosmiske skabelse.

6 Cerastes er en hornet og meget giftig ørkenslange i det nordlige Afrika og sydvestlige Asien.

7 Naga betyder "slange". I de indiske skrifter kaldes de indviede og vismændene ofte nagaer eller slanger.

8 Alt, hvad der vedrører seksuel gudsyndelse eller er af ydre seksuel karakter. Ofte bruges betegnelsen når noget vedrører eller ligner en fallos, især betragtet som symbol på f.eks. begær, maskulin kraft og aggressivitet.

Kobberslangen havde ikke en tilsvarende hellig betydning og var i virkeligheden ikke overordnet de "luende slanger", for den symbolske betydning af ordet "kobber" er det feminine princip, mens ordene "luende" eller "gylden" er det maskuline. Kobber var det metal, der symboliserede underverdenen – moderskødets verden – hvor livet blev givet. Slange hedder på hebraisk *nachash*, men ordet betyder desuden "kobber".

Evighedens æg

Der henvises ofte til ægget i den egyptiske dødebog. Solguden Ra forbliver i sit æg under kampen mellem "oprørets børn" (mørket) og Shu (lyset og solenergien). Man kan også læse, at den afdøde stråler i sit æg, når han/hun rejser til *det mystiske land*. Ægget var symbolet på livet i udødeligheden og evigheden, i modsætning til tau-korset, som ægget var forbundet med, der kun symboliserede liv og fødsel ved undfangelse og fysisk fødsel.

Håbets symbol

I en papyrus (*Ødipus Egyptiacus*) ser man et billede af et æg, der svæver over mumien. Det er håbets symbol – håbet om en ny fødsel for den "Osiris-blevne" (dvs. den afdøde) efter renselsen i Amenti (i efterlivet på astral- og mentalplanet). Her hviler sjælen i udødelighedens æg for igen at blive født til et nyt liv på det fysiske plan. I åndsvidenskaben repræsenterer dette æg "devachan" – mentalplanet eller "salighedens bolig".

Et andet symbol på denne proces er den vingede skarabæ. Den "vingede planet" er simpelthen en anden udgave af ægget og med samme betydning som den egyptiske skarabæ Khepera. Ordet "Khepera" er opstået af roden "Khopru", der betyder "at blive" eller "at blive genfødt". Der hentydes klart til menneskets reinkarnation og til dets åndelige genfødsel.

Det hellige æg

Forskellige steder i braminernes hellige bøger er der mange smukke allegorier over dette emne. Et sted er det den kvindelige skaber, som først er en kim, dernæst en himmelsk dugdråbe, en perle og endelig et æg. Her er ægget ophav til de fire elementer (ild, luft, vand og jord indenfor det femte, æteren), og de er omgivet af syv lag, som senere bliver til de syv højere og de syv lavere verdener. Når ægget revner, bliver skallen til Himlen og indholdet til Jorden, mens "de jordiske vande" dannes af æggeviden.

Ægget var dedikeret til Isis, og de egyptiske præster spiste derfor aldrig æg. Buddhisterne spiser lige så lidt æg som oldtidens egyptere eller nutidens braminiere, for de ønsker ikke at ødelægge livskimen, som ligger latent i ægget og på denne måde gøre sig skyldige i synd. Ifølge kineserne opstod det første menneske af et æg, som Tien fra himlen kastede ned i Jordens vande. Der er stadig mennesker, som mener, at symbolet repræsenterer

en forestilling om livets oprindelse, selvom det menneskelige æg er usynligt for det blotte øje. Derfor ser man også, at ægget fra de ældste tider har været betragtet med stor respekt. Det er blevet æret af grækerne, fønikerne, romerne, japanerne og thailændere, af de nord- og sydamerikanske indianerstammer – ja endog af primitive stammer på fjerntliggende øer.

Niflheim

Ægget i den nordiske mytologi

I den nordiske kosmologi genfinder man i digtet *Vøluspa* (*Vølvens spådom*) – verdensægget i den skyggeagtige kim til Universet, som befinder sig i Ginnungagab⁹ – illusionens bæger eller den grænseløse tomme afgrund. Ned i dette verdens moderskød, som tidligere var nattens og mørkets region (Niflheim¹⁰ – "tågernes sted"), faldt der en stråle af koldt lys. Lyset strømmede ud over dette "bæger" og frøs til is. Derefter blæste der fra det usynlige en hed vind, som tøede de frosne vande op og fik tågen til at lette. Disse vande (kaos), som kaldtes Elivager (floder), blev til livgivende dråber, der faldt og skabte Jorden og jætten Ymer, som havde "lighed med et menneske" (det himmelske menneske), og koen Audhumle ("moderen" eller astrallyset). Fra Audhumles yver strømmede fire mælkestrømme (de fire kardinalpunkter, de fire kilder til Edens fire floder, osv.) og disse "fire" symboliseres allegorisk ved kubussen i dens forskellige mystiske fortolkninger.

⁹ I skabelsesberetningen i den nordiske mytologi er Ginnungagab navnet på det gabende svælg (det tomme kaos), som udgør Universets urtilstand. Ifølge Snorri Sturlusons Edda ligger Ginnungagab mellem det kolde isfyldte Niflheim i nord og det varme ildrige Muspelheim i syd.

¹⁰ Niflheim er identisk med astralplanet i åndsvidenskaben.

Påskeægget

De kristne – især den græsk-katolske og den romersk-katolske kirke – har accepteret ægsymbolet. For dem repræsenterer symbolet det evige liv, frelse og opstandelse. Det bekræftes af den gamle skik med at give hinanden "påskeæg". Der ligger en tidsalder mellem *anguinum* – den "hedenske" druides "æg" – og nutidens kulørte påskeæg, og alligevel kan man se – ikke bare i Vesten men overalt i verden – den samme urgamle tanke. Men det forudsætter, at vesterlændingene er i stand til at lægge deres hovmod over den indbildte mentale overlegenhed til side, og holde op med at fordreje symbolets oprindelige idé.

VidsomsNettet

www.vidsomsnettet.dk